

## Stein-Tor (1955-2019)

av Jørn H. Hurum

Eidsfossmessa blir aldri den samme igjen. Steinsamlermiljøet på Østlandet er blitt fattigere. Kontaktpunktet for samlere på utsiden av geologiforeningene er ikke mer. En av de beste mineraljegerne i Norge er borte. Et vilt, varmt og originalt menneske er død.

Stein-Tor het egentlig Tor Jørn Andresen. Jeg har kjent ham i over 40 år. For meg startet det da jeg måtte gå forbi huset der han og Grete og Ina bodde nederst i Korvaldveien fram og tilbake til barneskolen. Ved siden av huset og på taket på et lite skjul lå det alltid masse stein. Jeg var en liten knert med stor interesse for stein, men det skulle ta et par år før jeg turte å ta kontakt. Det var da Tor, jeg og fatter'n tok et steinslipekurs på friundervisninga. Etter hvert hang jeg oftere og oftere sammen med Tor, som var hjemme med datteren sin Ina. Vi snakket stein, og jeg begynte å være med på steinturer sammen med Tor. Han lærte meg gjennom disse årene på barne- og ungdomsskolen hvordan jeg kunne finne krystaller. Tor hadde flere gode steinkamerater, to av disse var Stein Jellum og Finn Eriksen (Finn Stein...).

Men hvordan startet steininteressen egentlig for Tor? Tor trivdes ikke på skolen, var sterkt dyslektisk, og ble en skoletaper. Men han hadde så mange evner den norske skolen ikke klarte å plukke opp. Alt han interesserte seg for gikk han dypt inn i, og på finurlige måter så klarte han også å gjøre penger på det. Om det var akvariefisk, fugler, bordtennis, tjuvfiske eller stein – Tor kunne mer enn oss. Hvis uttrykket autodidakt, altså selvlært, skulle ha et menneske som definisjon ville det være Tor. Men når det gjelder stein var det hans storebror Reidar som var mye av grunnen til hans interesse. Han drev i mange år et friundervisningskurs i amatørgeologi. Vi var mange som tok det kurset, og



Nedre Eiker ble på 1980-tallet et steinsamlermiljø å regne med. Noen gikk i Drammen Geologiforening etter hvert, andre var uten noen annet samlingspunkt enn Tor. Tor var et omsorgsfullt og varmt menneske som inkluderte mange som sleit litt i sin omgangskrets.

Aktiviteten var stor, hver helg var det steinturer, alle gruver og skjerp i Drammensområdet ble besøkt. Jeg satt i baksetet med store øyne og hørte på historiene som trillet ut av

Tor. Funnene ble mange, og jeg vil bare framheve noen. Glomsrudkollen gruver på Modum ble et av de største funnene på Østlandet da vi begynte og utforske disse. Flusspatdrusa, Epidoten og Chabasitten ble vanlige uttrykk i miljøet. Topasen i Grimsrudbukta var en annen kjent lokalitet som vi gravde mye i – og Tor fant alltid det beste. I Ekeritten langs Eikern og i Andraditten på Femminutter'n ble det mye jobbing. Etter hvert ble Østlandet for lite for

Tor og mange turer på Hardangervidda med blant annet Finn og Stein ble belønnet med store mengder flotte mineraler. Å klatre himmelstigen opp og ned innerst i Ringdalsvannet krevde sin mann. Men utbyttet var jo enormt. Tor slo seg etter hvert sammen med en annen bauta i samlermiljøet, Andreas Corneliussen, og de reiste sammen til Andreas sin muting på zirkon på Seiland. Det ble selvsagt det året med de største funnene der oppe, og også mye bråk. Tor og Andreas hadde begge mye temperament, for å si det forsiktig. Et av de siste virkelig store funnene hans var for meg Alhausitten på Modum, et mineral som er ytterst sjeldent, og ukjent i gode krystaller. Han fant selvsagt en gruvetipp med mulige krystaller og klarte å preparere dem fram. Ikke millimeterstore, men skarpe krystaller på over fem centimeter! Preparering var noe Tor lenge var nesten alene om i samlermiljøet. For oss andre

var preparering det samme som å slå til stoffen så den forhåpentligvis ble trimmet riktig. Tor introduserte syrer, trykkspyler, diamantsag, steinknekker og mye tålmodighet. Dette gjorde at hans stuffer alltid så bedre ut enn våre.

På steinmesser var alltid bordet til Tor det samlerne flokket seg rundt. Her foregikk utveksling av rykter, vurderinger av funn, eller kjøp og selvsagt mye salg. Tor var en ekstremt god menneskekjenner og kremmersjelen hans var koblet opp mot dette. Han kunne lese folks interesse, og se an deres lommebok før de sto ved bordet. Vi er mange samlere som alltid har handlet med Tor fordi han hadde mye spennende materiale, og priser som passet oss. De siste ti årene hadde han også begynt å handle med virkelig dyre stuffer som gammelt Kongsbergsølv, og han klarte å finne et hjem til dem i Norge også. Tor handlet også med museene, og spesielt mineralsamlingen

ved Norsk Bergverksmuseum hadde manglet mange av sine toppstykker hvis det ikke var for Tor.

Å lyse fred over Tor sitt minne tror jeg ikke han hadde synes noe om, kan ikke bare vi steinsamlere gå til hyllene hjemme hos oss selv og se hvor mange stuffer vi har fra Tor og minnes ham gjennom alle de vakre krystallene han fant. Er det en som lever videre gjennom sin livsgjering så er det Tor.

Jørn H. Hurum  
Nittedal 12/5-2019

PS: Nå sitter jeg her en søndagsmorgen og er professor i paleontologi på Naturhistorisk Museum og fagansvarlig for mye av de nye Geologiske utstillingene for en haug med millioner. Jeg er ikke sikker på om jeg hadde vært her uten et brøderpar fra Mjøndalen. DS.